

AUDIENCIA NACIONAL (verg. Hoge Raad der Nederlanden)

STRAFKAMER

AFDELING VIER

HOGER BEROEP ZAAKNUMMER 236/2024

CENTRALE ONDERZOEKSRECHTBANK 6

VOORLOPIGE PROCEDURE 59/2017

EDELACHTBARE RECHTERS

MEVR. ÁNGELA MURILLO BORDALLO (Voorzitter)

DHR. JESÚS EDUARDO GUTIÉRREZ GÓMEZ

(Rapporteur) DHR. FERMÍN ECHARRI BIJNA

BESCHIKKING: 00280/2024

In Madrid op de vijfde juni tweeduizend vierentwintig

FEITELIJKE ACHTERGROND

EERSTE - In de Centrale Onderzoeksrechtbank nr. van de Hoge Raad van Spanje (Audiencia Nacional) wordt inleidende procedure nummer 59/17 wegens strafbare feiten van onvermogen, frustratie van executie en andere tegen verschillende personen gevolgd, onder wie **PETER NICOLAAS WAKKIE**, ten aanzien van wie op **29 december 2023** een **beschikking** is gegeven waarbij is overeengekomen de procedure **voorlopig te verwerpen**, bevestigd bij beschikking van 28 mei 2024 tot verwerping van het ingestelde beroep tot heroverweging.

TWEEDE - Het **OPENBAAR MINISTERIE** heeft beroep ingesteld tegen bovengenoemde beslissing op grond dat deze niet in overeenstemming is met de wet,

ONDERTEKENING (1): J. Eduardo Gutierrez Gomez (06/06/2024 11:48)
ONDERTEKENING (3): Angela Maria Murillo Bordallo (06/06/2024 12:54)

ONDERTEKENING (2): Fermin Javier Echarrri Casi (06/06/2024 12:40)
ONDERTEKENING (4): Purificacion Sanz Gomez (06/06/2024 13:15)

waarbij de **LANDSADVOCAAT en** Procesvertegenwoordiger mevr. Berta Rodríguez Curiel Espinosa zich hebben aangesloten namens **PATRICIA PÉREZ DOLSET en ANDEREN**.

DERDE - Nadat het hoger beroep ontvankelijk was verklaard, werd het doorgezonden naar de overige procespartijen, die hun respectieve opmerkingen indienden, waarna de zaak naar deze Kamer werd verwezen.

VIERDE - Nadat de stukken waren ontvangen bij de Vierde Afdeling van de Strafkamer van deze Audiencia Nacional, werd een Bevel tot Ordening uitgevaardigd voor de behandeling van het hoger beroep, waarbij de edelachtbare Don Jesús Eduardo Gutiérrez Gómez werd aangesteld als rechter-rapporteur.

DE RECHTSGRONDEN

EERSTE.- Alvorens in te gaan op de grond van de zaak, moeten wij een prejudiciële vraag analyseren die de verweerder PETER NOCOLAAS WAKKIE heeft opgeworpen met betrekking tot het beroep tot hervorming dat hij heeft ingesteld tegen het vonnis van 13 februari 2024 waarbij het beroep dat was ingesteld tegen de beschikking van 29 december 2023 is toegewezen, hetgeen precies het voorwerp is van het onderhavige beroep dat destijds is ingesteld door het Openbaar Ministerie en waarbij de Landsadvocaat en de procesvertegenwoordiging van Patricia Pérez Dolset zich hebben aangesloten. In het beroep tegen de beschikking werd aangevoerd dat het beroep moest worden verworpen omdat het te laat was ingesteld. Dit beroep is door deze Kamer verworpen bij Beschikking 124/2024 van 14 maart, waarin de hoger beroepen ingesteld door het Openbaar Ministerie en de procesvertegenwoordigers van Patricia Pérez Dolset en anderen, evenals de procesvertegenwoordiger van Javier Pérez Dolset en anderen, worden toegelaten. Daarom moet deze preliminaire kwestie die door de verweerder is aangevoerd, worden verworpen.

Ten tweede, met betrekking tot het hoger beroep ingesteld door de twee procesvertegenwoordigers van respectievelijk Patricia en Javier Pérez Dolset, heeft deze Kamer zich reeds uitgesproken bij Beschikking 90/2024 van 28 februari, waarin expliciet en duidelijk werd gesteld dat deze verdachten niet voldoende legitimatie hadden om beroep in te stellen tegen de seponering en het archief, zoals bepaald door de Centrale Onderzoeksrechtbank ten aanzien van andere verdachten in de procedure. Deze argumenten zijn overgenomen door de Centrale Onderzoeksrechtbank, waarbij wordt gesteld dat het veroorzaakte nadeel voor deze procesvertegenwoordigers door de seponering van andere verdachten niet is aangetoond.

TWEEDE - Wat de onderhavige hogere voorziening betreft, moet het beroep van het Openbaar Ministerie in zijn geheel worden verworpen, aangezien het geen enkel belastend gegeven of bewijs aanvoert, ook al is het slechts indirect, op grond waarvan de vervolging van de verdachte PETER NICOLAAS, een Nederlander die tot bestuurder van de vennootschap ZED + is benoemd, kan worden voortgezet.

De procedure begon met een onderzoeksprocedure die was ingeleid door het Openbaar Ministerie voor Corruptiebestrijding, dat vervolgens de desbetreffende klacht indiende wegens het vermeende plegen van een strafbare insolventie krachtens artikel 259 van het Spaanse strafwetboek, dat in wezen en zeer beknopt bestond uit het verrichten van verschillende handelingen en ondernemingen die zouden hebben geleid tot de vermogensonttrekking van de Spaanse vennootschap ZED WORLDWIDE S.A., een klacht die tegen verschillende personen, waaronder de verweerder, was ingediend. In de procedure is als het ware een onderscheid gemaakt tussen een "Spaans complot", waarover we ons niet kunnen uitspreken omdat er geen hoger beroep tegen is ingesteld, en het "Russische complot", waarvan de persoon tegen wie nu een onderzoek loopt, deel zou uitmaken.

Het beroep van het Openbaar Ministerie, waarbij zich de Landadvocaat heeft gevoegd, en de vertegenwoordigingen van Patricia en Javier Pérez Dolset (tegen wie in deze procedure ook een onderzoek is ingesteld als vermeende leden van het "Spaanse complot") richt zich in de eerste plaats op de juridische kwalificatie van de feiten, een strafbare insolventie op grond van artikel 259, lid 1, sub 9, dat aanleiding geeft tot alle handelingen die niet passen in acht voorgaande leden, te weten het verrichten van "... *elk ander actief of nalatig gedrag dat een ernstige inbreuk vormt op de verplichting tot zorgvuldigheid bij het beheer van de financiële zaken en waaraan een vermindering van het vermogen van de schuldenaar kan worden toegeschreven of waardoor de werkelijke financiële situatie of zakelijke activiteit van de schuldenaar wordt verhuld...*". Het Hof verwees naar wat het de theorie van objectieve toerekening noemde, verklarend dat de elementen waaruit deze theorie bestaat, het creëren of vergroten van risico, het beschermende doel van de regel en het bestaan van een typisch resultaat (voorzien in het Spaans Wetboek van Strafrecht), samenvallen, eraan toevoegend dat de onderzochte partij een reeks handelingen heeft verricht die de insolventie van voornoemde vennootschap hebben vergroot.

En hiertoe verwijst ze in de tweede beschuldiging naar de "...*onderdrukking van inkomsten uit het Russische bedrijf*". In dit deel wordt een reeks personen en vennootschappen genoemd (FUNBOX, Grupo TEMA, VIMPELCOM, enz...), evenals bijeenkomsten tussen andere onderzochte partijen (Fridman en Kudryashov) waarin werd besloten om een reeks contracten ten onrechte en eenzijdig door VILPELCOM te beëindigen, wat zou hebben geleid tot de economische "verstikking" van de Spaanse ZED Worldwide, gebaseerd op het gebrek aan informatie die de Spaanse partners hadden over de activiteiten van de voormalige bedrijven, met name die van de "Grupo Tema". Er wordt ook vermeld dat een andere onderzochte partij, Vladimir Naumovich Turovskyi (tegen wie overigens op 18 april 2024 een bevel is uitgevaardigd om de zaak te seponeren) de betaling van dividenden (ongeveer € 525.000.-) aan de Grupo ZED heeft uitgesteld tot november 2014, waardoor het risico op insolventie van deze vennootschap is toegenomen, aangezien de onderzochte partij deze dividenden gedurende anderhalf jaar heeft gebruikt voor andere investeringen en risico's, en dit alles volgens het forensisch rapport dat op 31 mei 2013 werd uitgevoerd door PWC, gespecialiseerd in audits.

Zoals zijn verdediging in het bezwaarschrift van de verdachte aangeeft, wordt in het gehele hierboven beschreven onderdeel van het beroepschrift van het Openbaar Ministerie verwezen naar gebeurtenissen die in 2013 zouden hebben plaatsgevonden, zonder enige

aanduiding van de tussenkomst of handelingen van deze persoon. Het is later, in de volgende alinea, "...Peter Nicolaas Wakkie..." dat de verdachte voortkomt, ten eerste naar aanleiding van een tweede vordering ingesteld door Vage Engibaryan, bij de Rechtbank van Koophandel te Amsterdam namens twee vennootschappen en met het verzoek tot benoeming van arbitrage, met de benoeming van de nu verdachte Peter Nicolaas als bestuurder van ZED+, waarbij het Openbaar Ministerie toevoegt dat deze benoeming op kunstmatig geconstrueerde gronden heeft plaatsgevonden om genoemde onderneming te blokkeren. Het Openbaar Ministerie stelt maart 2015 als datum vanaf wanneer de verdachte is begonnen de activiteiten van GRUPO ZED ten nadele ervan te belemmeren, gezien de ernstige belangenverstremming waarin hij zich volgens de verklaringen van de Nederlandse toezichthouder Frank Schreve begaf, die op zijn beurt de belangen van Michail Fridman ten goede kwam.

In het beroepschrift wordt ook gesteld dat de verdachte zijn verplichtingen als bedrijfsbestuurder niet is nagekomen, en meer in het bijzonder niet heeft gedaan wat nodig was voor het economisch voortbestaan van ZED+, aangezien hij niet de passende maatregelen heeft genomen om ondernemingsconflicten op te lossen, om de contracten van VIMPELCOM te handhaven, om de kapitaalstroom van de Russische vennootschap naar de Spaanse onderneming te verzekeren, om investeerders aan te trekken die de onderneming levensvatbaar zouden maken, enz., kortom, zegt het Openbaar Ministerie, uit te oefenen met partijdigheid en zonder zich bewust te zijn van de onregelmatigheden die in het PWC-rapport aan het licht zijn gebracht, of de mogelijke onregelmatigheden die een andere van de onderzochte partijen, Gorbuntsov (ten aanzien van wie de rechtbank een beschikking van 18 april 2024 heeft uitgevaardigd waarbij de zaak om niet wordt geseponneerd), kan hebben opgelopen. Kortom, zegt het Openbaar Ministerie, de verdachte handelde in het belang van de Russische ondernemingen ten nadele van de Spaanse, wat leidde tot haar economische "verstikking", zoals blijkt uit de magere dividenden uitgekeerd door Grupo TEMA van december 2014 tot juli 2016 (van de zeven miljoen euro bijgedragen en ontvangen door Grupo ZED, ontving de Spaanse onderneming slechts ongeveer € 359.000.-, terwijl Grupo TEMA in één jaar 75 miljoen euro winst had behaald). Verdachte wordt verweten dat hij heeft toegestaan dat aan de Spaanse dochteronderneming een reeks fictieve leningen werd verstrekt door vennootschappen die tot Grupo TEMA behoorden, die deze leningen vervolgens opeisten als schuldeisers in de insolventieprocedure van de Spaanse onderneming, waardoor de insolventie van deze laatste werd vergroot. Hij wordt er ook van beschuldigd dat hij de aankoop van de vennootschap door externe investeerders heeft geblokkeerd. In het beroepschrift van de aanklager wordt gewezen op het bestaan van een reeks e-mails waaruit zou blijken dat PETER NICOLAAS op de hoogte was van de onregelmatigheden van de Russische partners en niets deed om de belangen van ZED te verdedigen. Hij noemt ook de getuigenis van Philip Yalovega, die in de door het Openbaar Ministerie aangespannen procedure heeft verklaard dat Peter Nicolaas altijd ten gunste van de Russen heeft gehandeld (hij werd door Fridman betaald via de Letter One Foundation en HMS) en ten nadele van de Spaanse onderneming, ten aanzien waarvan hij nooit enige van hun vorderingen heeft aanvaard.

Het Openbaar Ministerie spreekt in het vierde punt van de "...irrelevantie van de faillissementskwalificatie..." en stelt dat dit argument niet kan worden gebruikt omdat de kwalificatie geen rekening kon houden met de rapporten die het Openbaar Ministerie en de Kamer van de Audiencia Nacional in aanmerking hebben genomen om de seponering van PETER NICOLAAS WAKKIE te herroepen.

DERDE - Ondanks de door het Openbaar Ministerie aangevoerde argumenten moet het beroep worden verworpen. De bestreden beschikking baseert de voorlopige seponering op het rapport van de curator in het faillissement, zoals ingediend in de faillissementsprocedure die is gevolgd bij de Rechtbank van Koophandel nummer 11 van Madrid, en voegt daaraan toe dat de faillissementskwalificatie niet is beïnvloed door de handelingen van PETER NICOLAAS en dat er geen aanwijzingen van crimineel gedrag tegen hem bestaan.

Voordat we deze kwestie behandelen, willen we, met betrekking tot de juridische kwalificatie door het Openbaar Ministerie, namelijk het delict van faillissementsfraude zoals omschreven in artikel 259.1.9^a van het Wetboek van Strafrecht, opmerken dat deze overtreding...

Met betrekking tot de aanwijzingen van crimineel gedrag die door het Openbaar Ministerie naar voren zijn gebracht, zijn wij van mening dat deze onvoldoende zijn om de procedure tegen de verdachte voort te zetten. In de eerste plaats valt op dat het Openbaar Ministerie er speciaal de nadruk op legt dat de gebeurtenissen beginnen in de jaren 2012-2013, wanneer een reeks bijeenkomsten van personen van Russische nationaliteit plaatsvindt waarin, naar verluidt, een complot wordt gesmeed om de Spaanse dochteronderneming ZED + te schaden. Aan deze bijeenkomsten, afspraken, enzovoort, neemt de verdachte op geen enkele wijze deel, aangezien zijn "verschijning" in de procedure plaatsvindt met zijn benoeming door de Kamer van Koophandel van de rechtbank van Amsterdam op 27 november 2014 als bestuurder van de vennootschap. In het hoger beroep wordt zelfs gesteld dat alles goed ging totdat op een bepaald moment, in de loop van 2015, de zaken veranderden omdat de verdachte zijn houding begon te veranderen ten gunste van "de Russen" en ten nadele van de Spaanse onderneming, waarbij hij toestond dat er vermogensonttrekking plaatsvond en de zogenaamde "Russische inkomsten" niet binnenkwamen. Het is daarentegen opmerkelijk dat de benoeming als bestuurder in december 2018 door dezelfde Rechtbank van Koophandel werd verlengd. Het is opmerkelijk dat een gerechtelijk orgaan, ondanks de aantijgingen van belangenconflicten (het lijkt zelfs dat de speciaal daarvoor aangestelde toezichthouder ook bepaalde onregelmatigheden in het beheer heeft geconstateerd) die volgens het hoger beroep bestonden tussen de bestuurder en de Spaanse onderneming – omdat hij blijkbaar vergoedingen ontving van een stichting die verbonden was met het "Russische complot" (Letter One) – geen gehoor gaf aan deze aantijgingen door de benoeming in te trekken. Integendeel, zijn aanstelling werd juist verlengd. Deze bewering dat de verdachte vergoedingen of geld ontving van een Russisch bedrijf werd naar voren gebracht door een persoon, Philip Yalovega, die tijdens het onderzoek van het Openbaar Ministerie een verklaring aflegde, maar later niet getuigde bij de Centrale Onderzoeksrechtbank. Hierdoor hebben zijn verklaringen niet de nodige kracht en effectiviteit om als aanwijzing van crimineel gedrag tegen de

verdachte te gelden. Bovendien getuigde Sipko Chat, directeur van het Nederlandse ZED +, bij de Onderzoeksrechtbank en weerlegde deze beweringen door te verklaren dat hij na de benoeming van de verdachte geen veranderingen in de entiteit waarnam en niet het gevoel had dat de verdachte handelde in het nadeel van de Spaanse onderneming en ten gunste van de Russische belangen, "... *probeerde zo neutraal mogelijk te zijn...*". Het is een feit dat, als men de vele beschikkingen van de Kamer van Koophandel van de rechtbank van Amsterdam bekijkt (ingediend als bewijsmateriaal door de verdediging van PETER NICOLAAS), in geen van deze beschikkingen de eis wordt toegewezen om de benoeming van de verdachte als bestuurder van het Nederlandse ZED + ongedaan te maken, noch dat er sprake zou zijn van een belangenconflict zoals eerder genoemd.

VIERDE.- wordt ook vermeld dat de Russische ondernemingen op een bepaald moment de financiering van de Spaanse onderneming hebben stopgezet, vóór de opzegging van bepaalde contracten met de GRUPO TEMA, en dat er sprake is van een vertraging in de betaling van dividenden waardoor haar economische activiteit werd geblokkeerd, maar in het beroepsschrift wordt niet voldoende uiteengezet in welke mate deze vertraging in de betaling van dividenden, die niet ontbreekt, de economische activiteit van de Spaanse onderneming op bijzondere of merkbare wijze kon hebben beïnvloed en of deze economische activiteit absoluut afhankelijk was van de ontvangst van deze dividenden of van de financiering door de Russische ondernemingen. Dit zijn bepalende kwesties bij het beoordelen van het al dan niet bestaan van aanwijzingen van crimineel gedrag met betrekking tot PETER NICOLAAS, die, laten we niet vergeten, de bestuurder van de vennootschap was.

Hetzelfde geldt voor de bewering dat de verdachte bepaalde handelingen heeft verricht, of beter gezegd heeft nagelaten, die de Spaanse onderneming duidelijk hebben geschaad. Er wordt bijvoorbeeld gesteld dat hij zijn verplichtingen als bestuurder niet nakwam, niet het nodige deed voor het economische voortbestaan van de onderneming, niet de noodzakelijke maatregelen nam om de bestaande vennootschapsconflicten op te lossen, de contracten met VIMPELCOM niet handhaafde, of geen externe investeerders aantrok, enzovoort. Deze beweringen zijn echter te algemeen, omdat er geen specifieke handelingen worden genoemd die de bestuurder wel of niet heeft uitgevoerd en vooral niet in welke mate dit de economische levensvatbaarheid van de onderneming heeft beïnvloed. Bovendien moet worden opgemerkt dat de bestuurder was benoemd door een rechtbank die, naar mag worden aangenomen, toezicht hield op en gedetailleerde toestemming gaf voor het handelen van de bestuurder. Er was tevens een speciaal aangestelde toezichthouder die deze taken eveneens zou moeten uitvoeren. Hetzelfde geldt voor de leningen waarover in het beroep wordt gesproken, die vervolgens in de boedel van het faillissement zijn opgenomen met de bijbehorende gevolgen. Deze kwestie moet worden opgehelderd in het faillissement dat wordt behandeld door de Rechtbank van Koophandel nummer 11 van Madrid, waarnaar we hierna zullen verwijzen.

Wat betreft deze faillissementsprocedure heeft de curator het faillissement als verwijtbaar gekwalificeerd vanwege de aanwezigheid van boekhoudkundige onregelmatigheden, transacties die kunnen worden beschouwd als verduistering van

activa, en het niet indienen van de jaarrekening over 2015. De verantwoordelijken die worden aangewezen zijn Javier Pérez Dolset, Jorge Calderón Álvarez en Daniel Maza Dolset, zonder dat in dit rapport enige vorm van "faillissementsaansprakelijkheid" met betrekking tot de insolventie van ZWV aan de thans verdachte PETER NICOLAAS WAKKIE wordt toegeschreven. Het rapport van het Openbaar Ministerie van 25 april 2023 in deze procedure is in overeenstemming met en van dezelfde strekking als dat van de curatoren.

Het Openbaar Ministerie stelt dat men geen acht moet slaan op het faillissementsrapport van de curatoren, en dat dit onafhankelijk van de strafrechtelijke procedure moet worden beoordeeld. In plaats daarvan moet men aandacht besteden aan de rapporten van het Openbaar Ministerie die in dezelfde zaak zijn uitgebracht en aan de bevindingen van de strafkamer van de Audiencia Nacional.

Wij kunnen het ook niet volledig eens zijn met de beweringen van het Openbaar Ministerie, aangezien deze Kamer (tenzij er sprake is van een vergissing) zich niet eerder heeft uitgesproken over de beslissing tot seponering van de verdachte PETER NICOLAAS WAKKIE. Ten tweede is het inderdaad zo dat artikel 259.6 van het Wetboek van Strafrecht bepaalt dat "*de kwalificatie van de insolventie in de faillissementsprocedure in geen geval bindend is voor de strafrechtelijke jurisdictie...*". Dit betekent dat de onafhankelijkheid van de strafrechtelijke en de faillissementsprocedures wordt gehandhaafd (ATS 416/2016 van 18 februari), zodat de kwalificatie van het faillissement, of het nu verwijtbaar of toevallig is, niet bindend is voor de strafrechtelijke jurisdictie, en er geen afhankelijkheid tussen beide bestaat. Dit voorschrift stemt overeen met het vorige artikel 163.2 van de Faillissementswet, thans artikel 462 in de versie gegeven door het Koninklijk Wetgevend Besluit 1/2020 van 5 mei, dat eveneens bepaalt dat "*...De kwalificatie zal niet bindend zijn voor de strafrechters die kennisnemen van de handelingen van de personen die door de kwalificatie zijn getroffen of als medeplichtigen zijn verklaard, noch voor de organen van de bestuursrechtelijke jurisdictie die kennisnemen van handelingen betreffende de administratieve verantwoordelijkheid van derden die verband houden met de gefailleerde...*". Het is echter zeker ingewikkeld dat, als de huidige verdachte niet is opgenomen onder de verantwoordelijken in de kwalificatie van het faillissement uitgevoerd door de curator en het Openbaar Ministerie, hij later alsnog zou worden opgenomen als vermeende verantwoordelijke voor een faillissementsfraude. Bovendien was de verdachte niet de schuldenaar van de vennootschap of de verantwoordelijke van die entiteit die zich in een huidige of dreigende insolventiesituatie bevindt, aangezien artikel 259 een specifiek misdrijf is. Daarom zou de verantwoordelijkheid van de verdachte voortvloeien uit medeplichtigheid of aanzetten tot het misdrijf en, in ieder geval, als "extraneus" (een buitenstaander).

Samenvattend is deze Kamer van mening dat het beroep moet worden verworpen en de beschikking tot voorlopige seponering van de procedures met betrekking tot deze verdachte moet worden bevestigd.

VIJFDE - De proceskosten veroorzaakt in dit hoger beroep worden ambtshalve verklaard.

DE KAMER BESLUIT: Het hoger beroep ingesteld door het **OPENBAAR MINISTERIE**, waarbij de **LANDSADVOCAAT** en de Procesvertegenwoordiger mevrouw Berta Rodríguez-Curiel Espinosa, namens en vertegenwoordigd door **PATRICIA PEREZ DOLSET**, zich hebben aangesloten, te **VERWERPEN**, en bevestigt volledig de beschikking tot voorlopige seponering van 29 december 2023, uitgevaardigd door de Centrale Onderzoeksrechtbank nummer 6 van Madrid, met ambtshalve verklaring van de proceskosten veroorzaakt in deze instantie.